

Ministerraad: geen boerka of nikaab op school

Boerka's en nikaabs zijn gelaatsbedekkende habijten, gedragen door vrouwen in orthodoxe moslim-culturen die uiterste kuisheid in de omgang met vreemde mannen nastreven.¹ Vrouwen in boerka kijken door een soort horretje, terwijl de nikaab een venster ter hoogte van de ogen onbedekt laat. Meer gangbare alternatieven zijn de chador, die het hele gelaat onbedekt laat, en de hoofddoek, die vooral tot doel heeft de haardos te bedekken. De ministerraad heeft vrijdag besloten dat gelaatsbedekkende kleding op onderwijsinstellingen verboden moet worden.² In een brief aan de Tweede Kamer (8/2/2008) wordt aangekondigd dat minister Plasterk daartoe dit voorjaar een wetsvoorstel zal indienen.³

In de brief worden drie argumenten genoemd (p.7):

- a)** het kunnen waarnemen van gezichtsuitdrukkingen van leerlingen/studenten en van docenten is van belang voor onderwijs- en leerprocessen;
- b)** dat is eveneens nodig om de zorgtaken jegens leerlingen/studenten goed te vervullen;
- c)** het dragen van gelaatsbedekkende kleding door leerlingen/studenten en door docenten vormt een barrière voor de ontwikkeling van leerlingen/studenten tot lid van de Nederlandse samenleving (actief burgerschap en sociale integratie).

De brief (p.8) verwijst ook naar een uitspraak van de Commissie Gelijke Behandeling uit 2004.⁴ De Commissie toetste of moslimvrouwen door een dergelijk verbod overmatig gediscrimineerd worden. Zij vindt het eerste en tweede argument (communicatie) aanvaardbaar. Dat geldt ook voor twee andere argumenten (die overigens niet met zoveel woorden door de ministerraad worden aangevoerd):

- d)** gelaatsbedekkende kleding belemmert de identificatie van leerlingen/studenten en van docenten;
- e)** deze kleding tast het veiligheidsbeleid van de onderwijsinstelling aan.

Als bijkomende overwegingen worden in de brief (p.3) genoemd:

- f)** subculturele druk tot het dragen van gelaatsbedekkende kleding wordt door velen als vrouwonvriendelijk beschouwd;
- g)** velen beschouwen deze kleding als symbool voor een fundamentalistische islam die niet in de Nederlandse samenleving past;
- h)** deze kleding roept bij een groot deel van de Nederlandse bevolking gevoelens van onbehagen en onveiligheid op.

Het voornemen om tot wetgeving te komen, gaat verder dan eerdere OCW-plannen.⁵ Het ministerie had zomer 2007 advies gevraagd aan de Commissie Gelijke Behandeling met het doel een *handreiking* voor scholen op te stellen ten behoeve van lokale gedragscodes op het gebied van religie en seksualiteit. Dat advies zou eind 2007 klaar zijn. De inhoud van de lokale gedragsregels zou door de scholen zelf mogen worden bepaald. In 2003 en laatstelijk in 2005 had het ministerie al een *Leidraad kleding op scholen* uitgebracht.⁶ Bij nader inzien heeft het ministerie dus nu gekozen voor een bindend wettelijk kader.

De rijksoverheid gaat bevorderen dat het ook aan ambtenaren verboden wordt in werktijd gelaatsbedekkende kleding te dragen. Behalve de wenselijkheid van open communicatie noemt de brief in dat verband:

- i)** de onwenselijkheid van *onpersoonlijke* gezagsuitoefening en *onnodige afstand* (pp. 4 en 9); en
- j)** de wenselijkheid dat de overheid in haar personeelsbeleid een *voorbeeldfunctie* vervult (p.1; vergelijk de functie van de docent als rolmodel, die onder c begrepen is).

Vervoersbedrijven zullen worden aangemoedigd een soortgelijk verbod voor reizigers in te stellen.⁷

Verder kunnen uitkeringsinstanties aan werkloze draagsters strafkorting toepassen (verwijtbare werkloosheid). In 2005 had de Tweede Kamer om een *algemeen* verbod gevraagd en er ligt nog een initiatief-wetsontwerp van de VVD om dat te realiseren;⁸ maar volgens het kabinet is dat juridisch niet mogelijk.

Wes Holleman

weblog onderwijs 10-2-2008

www.onderwijsethiek.nl

¹ Ik heb niet kunnen achterhalen op welke leeftijd men deze kleding begint te dragen. Van Ommen (2002) noemt negen jaar als mogelijke startleeftijd. URL:

<http://intranet.leostichtinggroep.nl/localuser/informatienet/uploads/pdfs/wegwijzer%20andere%20culturen.pdf>.

² http://www.regering.nl/Actueel/Pers_en_nieuwsberichten/2008/februari/08/Boerka_in_onderwijs_en_bij_overheid_verboden;

dat verbod strekt zich dus tevens tot bijvoorbeeld integraalhelmen en bivakmutsen uit (en theoretisch ook tot een winterse sjaal die de mond bedekt).

³ http://www.minbzk.nl/actueel/110521/brief-aan-tweede_1.

⁴ <http://www.cgb.nl/opinion.php?id=453055458>.

⁵ <http://www.vo-raad.nl/nieuws/richtlijnen-religie-en-seksualiteit> (21/8/2007).

⁶ <http://www.minocw.nl/documenten/onderwijs-download-kledingleidraad2003.pdf>.

⁷ NRC-Handelsblad (8/2/2008) bericht dat Mobis, de brancheorganisatie van ondernemingen in het openbaar vervoer, dit proefballonnetje inmiddels heeft doorgeprikt: een boerka- en nikaabverbod is volgens haar 'onnodig en niet te handhaven'.

⁸ http://www.tweedekamer.nl/images/31331%20002_tcm118-147714.doc (24/1/2008).